

Голові
разової спеціалізованої вченої ради
в НТУ «Дніпровська політехніка»
доктору наук з державного
управління, професору
Квітці Сергію Андрійовичу

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертацію Кондратьєвої Інни Миколаївни

на тему: «Розвиток сімейної медицини сільських територій України на засадах інтегрованого підходу: публічноуправлінський аспект», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дисертаційного дослідження

Дисертаційна роботи аспірантки Кондратьєвої Інни Миколаївни є надзвичайно актуальною, оскільки порушує питання розвитку сімейної медицини в сільських громадах України в умовах масштабних викликів, спричинених війною, трансформаціями в охороні здоров'я та процесами європейської інтеграції. Первинна медична допомога на рівні громад стикається з руйнуванням інфраструктури, кадровими втратами, перебоями в енергопостачанні, що вимагає пошуку нових управлінських моделей. Саме інтегрований підхід, на якому зосереджено роботу, дозволяє поєднати принципи належного врядування, системності та соціальної орієнтації медичних послуг для забезпечення стійкості системи управління та її відповідності європейським стандартам.

Значущим слід вважати міжгалузевий характер обраної теми дисертаційного дослідження, адже у фокусі дослідження перебувають управлінські, соціальні, правові та фінансові аспекти організації сімейної

медицини. Це дозволило авторці обґрунтувати необхідність адаптації кращих європейських моделей інтегрованих послуг до українських реалій, враховуючи специфіку сільських територій. Таким чином, вибір теми є науково вмотивованим і суспільно важливим, адже забезпечує пошук оптимальних публічноуправлінських рішень для сталого розвитку громад.

Загальна характеристика дисертаційної роботи

Робота має чітко структуровану композицію: вступ, три розділи, висновки, список джерел, додатки та анотації (українською та англійською мовами). Загальний обсяг дисертації становить 235 сторінок. Робота містить 13 таблиць, 18 рисунків, 232 позиції літературних джерел. Обсяг основного тексту дисертації становить 200 сторінок (8,3 авт. арк.).

Виклад змісту є логічним і послідовним, а використання різноманітного методичного апарату підтверджує глибину наукового пошуку. Авторка застосувала системний аналіз для комплексного розгляду сімейної медицини як багатфакторної системи, SWOT-аналіз та багатовимірний аналіз для оцінки сильних і слабких сторін функціонування первинної допомоги, порівняльний аналіз для співставлення з міжнародним досвідом, історико-ретроспективний метод для вивчення еволюції державного регулювання, а також контент-аналіз нормативно-правової бази. Така методологія дозволила сформулювати науково обґрунтовані висновки та рекомендації.

У першому розділі подано аналіз теоретичних і концептуальних основ публічного управління у сфері сільської медицини.

Другий розділ дисертаційної роботи висвітлює комплексне дослідження міжнародного та національного досвіду, зокрема прикладів Польщі та Литви, що дало змогу адаптувати кращі практики до українських реалій.

У третьому розділі роботи авторка зосередила дослідницьку увагу на інтегрованому підході та запропонувала модель публічноуправлінських імплікацій, яка передбачає використання цифрових технологій, мультидисциплінарних команд і міжмуніципальної співпраці.

Повнота відображення результатів у наукових публікаціях

Основні наукові результати знайшли відображення у 13 публікаціях, включно зі статтями у фахових виданнях, розділами колективних монографій і тезами конференцій. Зокрема, наукова апробація результатів дисертаційного дослідження представлена на таких наукових майданчиках: науково-практична конференція за міжнародною участю «Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні (м. Дніпро, 4 травня 2023 р.); міжнародний форум «Безпечна, комфортна, спроможна, територіальна громада»-2023» (м. Дніпро, 11-13 жовтня 2023 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція «Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку» (Київ, 20 лютого 2024 р.); XIV Міжнародна науково-технічна конференція аспірантів та молодих вчених «Наукова весна» 2024» (м. Дніпро, 27–29 березня 2024 р.); XII міжнародна науково-технічна конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Молодь: наука та інновації-2024» (м. Дніпро, 13–15 листопада 2024 року); XV Міжнародна науково-практична конференція «Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності» (м. Львів, 29-30 травня 2025 р.).

Це підтверджує достатній рівень науково-практичної апробації здобутих результатів, їх наукову і практичну значущість для галузі публічного управління та адміністрування.

Значення результатів для науки та практики

Дисертаційна робота виконана у відповідності до плану науково-дослідних робіт Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», а саме в рамках реалізації НДР кафедри державного управління і місцевого самоврядування Навчально-наукового інституту державного управління за темою «Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні» (номер ДР 0122U002375). В рамках участі у цій науково-дослідній роботі здобувачка обгрутувала сутність та структурно-функціональну характеристику інституту сімейної медицини як об'єкта публічного управління на рівні сільських територій у контексті забезпечення базових потреб населення у сфері охорони здоров'я в період дії правового режиму воєнного стану та післявоєнної відбудови. Крім того, внеском дисертантки слід вважати проведене ранжування публічноуправлінських пріоритетів у процесі відновлення та розвитку медичної інфраструктури сільських територій в післявоєнний період, з акцентом на інтегрований характер організації надання медичних та реабілітаційних послуг, підтримку медичних кадрів, інноваційне ресурсне забезпечення та мобільність послуг. Участь Кондратьєвої І.М. у роботі творчого наукового колективу кафедри державного управління і місцевого самоврядування засвідчує довідка від 25.07.2025 № 12-22/26.

Отримані наукові результати дисертаційного дослідження Кондратьєвої Інни Миколаївни мають як теоретичне, так і практичне значення. Теоретичний вимір полягає в удосконаленні засад інтегрованого підходу в управлінні сільською медициною, розширенні наукових уявлень про кореляцію між європейськими моделями та українськими умовами, а також у розробці концептуальних положень щодо ролі сімейної медицини як ключового інституту сталого розвитку громад. Практична складова зосереджена на розробці конкретних інструментів: цифрові сервіси (електронні черги, телемедицина), мультидисциплінарні команди (лікар, медсестра, соціальний працівник,

реабілітолог), мобільні амбулаторії та механізми державно-приватного партнерства. Все вищезначене дозволило авторці отримати нові наукові результати, а саме:

Уперше теоретично обґрунтовано та розроблено цілісну концепцію публічного управління розвитком сімейної медицини сільських територій України на засадах інтегрованого підходу, що поєднує міжгалузеву взаємодію, цифрову трансформацію, кадрове забезпечення та логістичну доступність, включає авторську модель інтегрованої організації первинної медичної допомоги, адаптовану до умов децентралізації, воєнного стану та повоєнного відновлення з урахуванням європейських практик і стандартів ВООЗ, а також класифікацію управлінських дефіцитів у сфері сільської медицини, побудовану на системному аналізі бар'єрів і потенціалів функціонування медичних закладів у кризових умовах.

Удосконалено:

- теоретико-методологічні засади застосування інтегрованого підходу у сфері публічного управління охороною здоров'я сільських громад шляхом поєднання принципів належного врядування, системного підходу та соціальної орієнтації медичних послуг;

- методичний інструментарій оцінювання стану та перспектив розвитку сімейної медицини у сільській місцевості України з використанням багатовимірного аналізу, SWOT-аналізу, а також інтеграції статистичних і якісних методів дослідження;

Дістали подальшого розвитку:

- наукові інтерпретації щодо кореляції змісту та можливостей адаптації європейських моделей інтегрованих медичних послуг до українських умов з урахуванням нормативно-правової бази, демографічних особливостей і ресурсних можливостей сільських територій;

- концептуальні положення щодо взаємодії органів місцевого самоврядування, медичних закладів та громадськості у впровадженні інтегрованих моделей надання медичної допомоги;

- наукові положення про роль сімейної медицини як ключового інституту первинної медичної допомоги у забезпеченні сталого розвитку сільських громад та зміцненні системи громадського здоров'я в умовах зовнішніх викликів і трансформацій сектору охорони здоров'я.

Таким чином, робота має вагоме значення для сфери публічного управління, адже пропонує реалістичні моделі підвищення ефективності медичного обслуговування в умовах воєнних і повоєнних трансформацій, і водночас узгоджує їх із європейськими стандартами та принципами належного врядування.

Оцінка змісту та відповідності вимогам

Структура і зміст дисертації цілком відповідають вимогам до досліджень зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Робота відповідає принципам академічної доброчесності, що підтверджується перевіркою на відсутність плагіату, яку здійснено за допомогою спеціальної програми, що рекомендована МОН України закладам вищої освіти для перевірки академічних текстів. Дисертація оформлена згідно з нормативними документами МОН України.

Дискусійні положення дисертаційного дослідження

Попри загалом високу наукову і практичну цінність дисертації, до змісту роботи можна висловити кілька зауважень, що носять не принциповий характер, а скоріше запрошують авторку до наукової дискусії:

1. У роботі подано три сценарії розвитку сімейної медицини, але, на наш погляд, в роботі бракує детального аналізу ризиків реалізації кожного із цих сценаріїв, як в умовах дії правового режиму воєнного стану, так і в період післявоєнної відбудови України.

2. На наш погляд, із прийняттям на законодавчому рівні закону про новий механізм оплати медичних послуг та державного їх гарантування, доступність цих послуг для населення України значно покращилась. Разом з тим, дисертаційне дослідження містить обмежений обсяг інформації щодо економічних переваг застосування інтегрованого підходу, зокрема хотілося б побачити в роботі обґрунтовану оцінку ефективності витрат, які сьогодні мають медичні установи «первинки» у сільській місцевості.

3. Безумовно, як зазначає авторка, для України в сучасних умовах у медичній сфері постає питання підготовки медичних кадрів, як лікарів, так і фармацевтичних працівників. Разом з тим, аналіз кадрової політики, представлений у другому розділі роботи, радше носить загальнодержавний характер, аніж оцінку сучасного стану цієї проблеми у сільських громадах.

4. Авторська модель інтегрованої організації первинної медичної допомоги виглядає теоретично доволі привабливо, але бракує прикладів її апробації на практиці, особливо на рівні територіальних громад сільської місцевості.

Але слід зазначити, що висловлені зауваження скоріше відкривають нові напрями для подальших досліджень і не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Дисертація Інни Миколаївни Кондратьєвої на тему «Розвиток сімейної медицини сільських територій України на засадах інтегрованого підходу: публічноуправлінський аспект» є самостійним завершеним науковим

дослідженням, яке поєднує наукову новизну, міждисциплінарність і практичну цінність. Робота містить обґрунтовані наукові висновки та пропозиції, здатні суттєво покращити систему публічного управління розвитком сімейної медицини сільських територій України.

Дисертаційне дослідження повною мірою відповідає чинним вимогам Міністерства освіти і науки України до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», а її авторка Кондратьєва Інна Миколаївна заслуговує на присудження відповідного наукового ступеня.

Офіційний опонент:

доктор фармацевтичних наук, професор,
професор кафедри менеджменту,
маркетингу та забезпечення
якості у фармації
Національного фармацевтичного
університету

О.В. Посилкіна